

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

272

Vragen van de leden **Siderius** en **Leijten** (beiden SP) aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *de verschraving van de cliëntondersteuning in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de AWBZ* (ingezonden 7 juli 2014).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Rijn** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 16 oktober 2014) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2013–2014, nr. 2538

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht dat 63% van de 403 gemeenten geen afspraken heeft gemaakt met MEE (cliëntondersteunende organisatie) over de cliëntondersteuning in de Wmo, en dat er bij 1 op de 10 gemeenten geen afspraken in voorbereiding zijn?^{1 2}

Antwoord 1

Gemeenten dienen er op grond van de Wmo 2015 zorg voor te dragen dat per 1 januari 2015 voor ingezetenen cliëntondersteuning beschikbaar is. De cliëntondersteuning dient te voldoen aan de daaraan in deze wet gestelde voorwaarden. Daarnaast heb ik met de VNG en MEE Nederland bestuurlijke afspraken gemaakt met als primair doel dat voor de MEE-doelgroep de beschikbaarheid van de functie cliëntondersteuning per 1 januari is verzekerd. Afspraak was dat gemeenten en MEE-organisaties uiterlijk 1 mei 2014 afspraken hadden gemaakt over de continuïteit van cliëntondersteuning. Deze afspraken omvatten ook het budget dat bij de MEE-organisatie zal worden besteed. Per 1 oktober zouden de definitieve contracten c.q. subsidiebeschikkingen worden afgerond.

De voortgang van de afspraken worden zowel gevolgd via het Transitievolgsysteem als de interne monitor van MEE Nederland. In de motie Flierman cs van 8 juli 2014 (EK vergaderjaar 2013/2014, 33 841 N) is gevraagd om voor 1 oktober 2014 afdoende waarborgen te creëren voor de continuïteit van de onafhankelijke cliëntondersteuning. Ik heb naar aanleiding van de motie de vragen in het Transitievolgsysteem aangepast. In de vorige meting is gevraagd of gemeenten naar het inzicht van dat moment op 1 oktober 2014 definitieve afspraken in de vorm van subsidiebeschikking of contract zullen hebben

¹ Brief MEE Nederland – 2 juli 2014

² Brief LPC MEE – 3 juli 2014

gemaakt met aanbieders van cliëntondersteuning. In de eerstvolgende meting begin november zal worden gevraagd of de definitieve afspraken daadwerkelijk gerealiseerd zijn.

Volgens de monitor van MEE Nederland zijn per 1 oktober in nagenoeg alle gemeenten ambtelijke afspraken met de MEE-organisaties gemaakt. Het betreft afspraken in ambtelijke voorbereiding die dusdanig zijn dat de MEE-organisatie een beeld heeft van de voornemens van de gemeente, waaronder het bedrag dat bij de MEE-organisatie zal worden besteed. In 84% van de gemeenten waren die afspraken ook op collegeniveau afgerond. Het Transitievolgsysteem laat in hoofdlijnen het zelfde beeld zien. De volgende stap is de omzetting van deze afspraken tussen gemeenten en MEE-organisaties in subsidiebeschikkingen c.q. contracten. Hiervan is het beeld dat de datum van 1 oktober vaak niet wordt gehaald maar dat dit in oktober snel zal oplopen.

Gemeenten zijn door mij gevraagd de informatie in het TVS op regelmatige basis te actualiseren en waar relevant zal ik hen om een nadere toelichting vragen en ga ik na of er ondersteuning nodig is. Zo nodig spreek ik partijen ook bestuurlijk aan. Hiervoor gebruik ik tevens de signalen van de MEE-organisaties.

De hierboven genoemde resultaten van het TVS en de MEE-monitor geven mij tot nu toe vertrouwen dat de gemeenten voor hun ingezetenen tijdig zorg zullen dragen voor de beschikbaarheid van cliëntondersteuning als bedoeld in de Wmo 2015.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u het feit dat door gemeenten die wel afspraken hebben gemaakt met MEE er flinke budgetkortingen worden doorgevoerd? Welke gevolgen heeft dit voor de kwaliteit en beschikbaarheid van cliëntondersteuning?

Antwoord 2

Gemeenten zijn op grond van de Wmo 2015 gehouden te zorgen voor de beschikbaarheid van (voldoende) cliëntondersteuning voor ingezetenen. Het is aan de gemeente om, rekening houdend met de kaders van de wet, hieraan eisen van kwaliteit te stellen en deze eisen door te vertalen naar de in te zetten (beroeps)krachten. Ik heb op dit moment geen aanleiding om te veronderstellen dat gemeenten hun verantwoordelijkheid voor cliëntondersteuning niet of onvoldoende zullen nemen.

Vraag 3

Acht u het wenselijk dat MEE zich genoodzaakt voelt reorganisaties door te voeren die gepaard gaan met honderden ontslagen, zoals MEE Twente, die collectief ontslag heeft aangevraagd voor alle personeelsleden?³

Antwoord 3

In de bestuurlijke afspraken die ik met de VNG en MEE NL heb gemaakt, is afgesproken dat met het oog op behoud van expertise en beheersbaarheid van het proces en om frictiekosten te vermijden, gemeenten bij voorkeur regionaal samenwerken om met MEE-organisaties tot afspraken te komen. In de situatie van MEE Twente speelt dat een aantal Twentse gemeenten heeft besloten de cliëntondersteuning anders te gaan organiseren en de cliëntondersteuning niet bij MEE Twente af te nemen. MEE Twente heeft daarop geconcludeerd dat de grondslag voor het continueren van de organisatie is komen te vervallen.

Bijna alle Twentse gemeenten zijn met MEE Twente in gesprek om de continuïteit en de kwaliteit van cliëntondersteuning conform de Wmo2015 voor hun inwoners te waarborgen en met elkaar voor een verantwoorde afbouw van MEE Twente als organisatie te zorgen. Ook afspraken over overname van personeel komen hierbij aan de orde. Bij MEE Twente werken er 70fte. Voor het grootste deel van het personeel lijkt overname te lukken, dit proces is nog gaande. Voor de stand van zaken verwijs ik naar mijn antwoord

³ Tubantia – 27 juni 2014 – <http://www.tubantia.nl/regio/hengelo/collectief-ontslag-voor-90-personeelsleden-mee-twente-1.4424399>

op de Kamervraag van mw. Siderius over frictiekosten bij MEE Twente (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2013–2014, nr. 271).

Vraag 4

Kunt u toelichten wat het massaontslag bij MEE Nederland betekent voor de continuïteit, de borging van expertise van consultants en de beschikbaarheid van cliëntondersteuning? Welke risico's acht u aanvaardbaar?

Antwoord 4

Het beeld dat er sprake is van massaontslag bij MEE herken ik niet. Gemeenten dienen er op grond van de Wmo2015 zorg voor te dragen dat per 1 januari 2015 voor ingezetenen cliëntondersteuning beschikbaar is. De cliëntondersteuning dient te voldoen aan de daaraan in deze wet gestelde voorwaarden. Ik volg de voorbereidingen van gemeenten op de implementatie van de Wmo 2015 nauwgezet. Daar waar er aanleiding toe is, spreek ik de gemeenten aan op de voortgang van deze voorbereidingen, waaronder de inrichting van de cliëntondersteuning, zowel kwantitatief als kwalitatief. Ik heb op dit moment geen aanleiding om te veronderstellen dat gemeenten hun verantwoordelijkheid voor cliëntondersteuning niet of onvoldoende zullen nemen.

Vraag 5

Acht u het wenselijk dat een organisatie die haar verantwoordelijkheid heeft genomen door afspraken te maken met het Ministerie van VWS en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten juist wordt buitengesloten bij de contractering van de cliëntondersteuning?

Antwoord 5

De door mij met VNG en MEE Nederland gemaakte bestuurlijke afspraken strekken er toe dat tijdig de definitieve subsidiebeschikkingen c.q. contracten voor cliëntondersteuning zijn afgerond. Dat proces is vergevorderd, zie mijn antwoord op vraag 1. De bestuurlijke afspraken laten de mogelijkheid open dat een gemeente er uiteindelijk voor kiest de beschikbaarheid van cliëntondersteuning op een andere wijze te borgen dan door middel van de regionale MEE-organisatie. Vroegtijdige duidelijkheid is in die situatie van groot belang.

Vraag 6

Ziet u mogelijkheden MEE Nederland voor 2015 een budgetgarantie te geven, opdat de continuïteit van de onafhankelijke cliëntondersteuning in alle gemeenten gegarandeerd is?

Antwoord 6

Daar waar mijn inziens – mede op basis van de gemaakte bestuurlijke afspraken met VNG en MEE Nederland – sprake is van risico's ten aanzien van de beschikbaarheid en continuïteit van de cliëntondersteuning per 1 januari 2015, zal ik de betreffende gemeente(n) daar zo spoedig mogelijk op aanspreken en waar nodig aanvullende maatregelen treffen. In het antwoord op vraag 1 leest u terug wat op dit moment het percentage is van gemeenten dat al afspraken met MEE-organisaties hebben. Deze afspraken worden door gemeenten vastgelegd in een subsidiebeschikking c.q. contract. Een budgetgarantie voor MEE Nederland is, mede gelet op de eerder gemaakte afspraken en de door gemeenten te nemen verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van de wet, niet aan de orde.

Vraag 7

Kunt u een overzicht geven van gemeenten die de cliëntondersteuning in de nieuwe Wmo nog niet op orde hebben, en hiervoor nog geen enkele organisatie hebben gecontracteerd?

Antwoord 7

De Tweede Kamer ontvangt regelmatig informatie over de voortgang op basis van het Transitievolgsysteem en overige signalen, laatstelijk bij brief van 7 oktober 2014. Bij de eerstvolgende rapportage ontvangt u het overzicht zoals gevraagd.

Vraag 8

Hoe verhoudt het massaontslag bij MEE Nederland en de uitkomsten van de monitor zich tot de uitspraak van de Kamer dat iedere gemeente onafhankelijke cliëntondersteuning beschikbaar dient te hebben vanaf 2015?⁴

Antwoord 8

Het beeld dat er sprake is van massaontslag bij MEE herken ik niet. Ik verwijs u voor het antwoord op deze vraag naar de antwoorden op vraag 2, 4, 5 en 6.

Vraag 9

Wat zijn de kosten om de cliëntondersteuning in de toekomst weer op te moeten bouwen? Kunt u de Kamer een financieel overzicht bieden?

Antwoord 9

Gemeenten hebben de wettelijke opdracht om de beschikbaarheid van cliëntondersteuning, die van goede kwaliteit is, te waarborgen. Hiertoe zijn aan gemeenten de financiële middelen in het fonds sociaal domein beschikbaar gesteld. Er is geen sprake van het opnieuw moeten opbouwen van de cliëntondersteuning in de toekomst.

⁴ Kamerstuk 30 597, nr. 355